

Segona Guerra Mundial

DES DE 1933 FINS A 1946

1933

30 de gener - Hitler és nomenat canceller d'Alemanya després que el seu partit (NSDAP, Partit Nacionalsocialista Alemany dels Treballadors) guanyés les eleccions parlamentàries del juliol del 1932.

27 de febrer - Incendi del Reichstag (seu del Parlament alemany). Decret d'emergència que confereix a Hitler poders especials per perseguir els opositors polítics.

22 de març - Obertura del primer camp de concentració, a Dachau, on són internats els dissidents polítics alemanys.

1 d'abril - Primer dia de boicot als comerços jueus. Posteriorment afecta metges, advocats i altres professions liberals.

10 de maig - Inici de la censura intel·lectual del règim nazi. Crema de llibres escrits per jueus i membres de l'oposició al nazisme a la Bebelplatz de Berlín.

14 de juliol - Prohibició de formar nous partits a Alemanya. Prèviament, el 5 de juliol, s'havien prohibit els partits existents excepte el nazi (NSDAP). Aprovació de la llei que priva els estrangers i els jueus sense nacionalitat de la nacionalitat alemanya i de la llei d'esterilització de deficients físics i mentals.

1934

2 d'agost - Després de la mort del president Von Hindenburg, Hitler reuneix els càrrecs de president i canceller i es converteix en l'únic líder (*führer*) d'Alemanya.

1935

1 d'abril - Comença l'assetjament contra els testimonis de Jehovà.

15 de setembre - Lleis de Nüremberg, que aïllen la comunitat jueva de la resta d'alemanys. Altres països aliats d'Alemanya promulguen legislacions similars.

1936

6 de juny - S'endureixen les restriccions contra el poble gitano.

17 de juny - Heinrich Himmler és nomenat *Reichsführer SS*, cap del grup de combat d'elit de l'Alemanya nazi (SS).

12 de juliol - S'estableix el camp de Sachsenhausen, prop de Berlín.

17 a 19 de juliol - Cop d'estat d'una part de l'exèrcit espanyol dirigit pel general Franco, en contra de la Segona República. Inici de la Guerra Civil espanyola. Hitler i Mussolini presten ajuda als sollevats.

1 d'agost - Se celebren els Jocs Olímpics d'estiu a Berlín.

10 d'octubre - Les SS creen l'Oficina Central per a la lluita contra l'homosexualitat i l'avortament. Prop de 15.000 homosexuals alemanys moriren als camps de concentració.

1937

Comença «l'arianització» de l'economia alemanya. Els jueus són obligats, sense cap base legal, a vendre els seus negocis, en la major part dels casos a preus per sota el seu valor real.

26 d'abril - La Legió Còndor de l'aviació alemanya bombardeja Guernica (Biscaia, País Basc, Espanya).

15 de juliol - Es posa en funcionament el camp de Buchenwald a Alemanya.

1938

11 a 13 de març - Alemanya annexiona Àustria (Anschluss) al Tercer Reich alemany.

6 a 15 de juliol - Conferència d'Évian (França). Delegats de 32 països i representants d'organitzacions d'ajut als refugiats tracten les quotes d'immigració per als refugiats que fugen d'Alemanya. Els Estats Units i altres països es neguen a suavitzar les restriccions a la immigració.

25 de juliol - S'inicia la batalla de l'Ebre, la més llarga i sagnant de la Guerra Civil espanyola, que s'allargarà fins al mes de novembre.

8 d'agost - Es crea al camp de Mauthausen a Àustria.

17 d'agost - Decret pel qual els jueus alemanys han d'afegir Israel i Sara als seus noms de pila.

1 d'octubre - Ocupació i annexió a Alemanya de la regió txecoslovaca dels Sudets.

28 d'octubre - Expulsió dels jueus polonesos residents a Alemanya.

9 de novembre - Nit dels Vidres Trencats a Alemanya. Milers de comerços jueus i sinagogues són atacats i incendiats. Al voltant de 30.000 jueus són tancats en camps de concentració. Hi moren unes 2.000 persones. En els mesos següents, prop de cent quinze mil jueus abandonen el país.

12 de novembre - El decret per a l'exclusió de jueus de la vida econòmica alemanya tanca totes les empreses que són propietat de jueus.

1939

15 de març - Ocupació alemanya de Txecoslovàquia.

1 d'abril - Fi de la Guerra Civil espanyola. Uns 500.000 refugiats republicans fugen a França.

15 de maig - S'estableix el camp de dones de Ravensbrück (Alemanya).

23 d'agost - Els governs d'Alemanya i la Unió Soviètica signen el pacte de no-agressió Molotov-Ribbentrop, on es comprometen a repartir-se l'Europa oriental.

1 de setembre - Alemanya envaeix Polònia. **Inici de la Segona Guerra Mundial.**

1 de setembre - Inici del programa d'extermini de 70.000 deficients mentals alemanys.

3 de setembre - La Gran Bretanya, França, l'Índia, Austràlia i Nova Zelanda declaren la guerra a Alemanya. Internament d'uns 20.000 jueus alemanys i austríacs.

1940

9 d'abril - Invasió alemanya de Dinamarca i Noruega.

10 de maig - Invasió alemanya d'Holanda, Bèlgica i França.

20 de maig - Entra en funcionament el camp de concentració d'Auschwitz I (Polònia).

10 de juny - Itàlia entra a la guerra al costat d'Alemanya.

22 de juny - Signatura de l'armistici entre Alemanya i França. El nord del país és ocupat per l'exèrcit alemany, les regions d'Alsàcia i Lorena són annexionades al Tercer Reich i el sud roman sense ser ocupat, sota el lideratge del mariscal Pétain. La capital es trasllada a Vichy. La França de Vichy col·labora activament amb els alemanys.

13 d'agost - Inici de la batalla d'Anglaterra. Els bombardeigs alemanys no aconsegueixen la rendició britànica.

6 d'agost - Arribada dels primers 398 republicans espanyols al camp de Mauthausen.

13 de setembre - Entrevista a Berlín del ministre d'Afers exteriors espanyol Ramón Serrano Súñer amb Adolf Hitler.

27 de setembre - Alemanya, Itàlia i el Japó signen a Berlín el pacte tripartit que constitueix l'Eix.

12 d'octubre - S'estableix el gueto de Varsòvia amb una població al voltant de les 350.000 persones, el 30 % dels seus habitants.

23 d'octubre - Hitler i Franco s'entrevisten a Hendaya (França, frontera amb Espanya). El cap de les SS Himmler visita Barcelona.

1941

6 d'abril - Invasió alemanya de Grècia i Iugoslàvia.

22 de juny - Invasió alemanya de la Unió Soviètica.

Durant aquest any i el següent, centenars de milers de jueus soviètics són afusellats i llençats a fosses comunes per les SS.

31 de juliol - Reinhard Heydrich, cap de les forces de seguretat alemanyes, inicia els preparatius de l'operació Reinhard, nom en clau que els nazis van donar al pla d'assassinar els jueus polonesos, i és responsable de l'extermini d'1.700.000 d'ells.

18 d'agost - Drancy (França) es converteix en el camp d'internament per als jueus detinguts a França.

3 de setembre - Primer gasejat experimental amb Zyklon B al camp d'Auschwitz. Les víctimes eren presoners de guerra soviètics.

Octubre - S'estableix el camp de Majdanec (Polònia), per als presoners de guerra polonesos, que va ser transformat en camp de concentració al febrer del 1943. S'inicia la construcció del camp d'extermini d'Auschwitz II (Auschwitz-Birkenau).

15 d'octubre - Construcció del primer camp d'extermini a Belzec (Polònia), que entra en funcionament definitiu el 17 de març de 1942.

24 de novembre - S'estableix el camp de concentració de Theresienstadt (Txecoslovàquia).

6 de desembre - Contraofensiva soviètica a la batalla de Moscou. Els plans expansius dels nazis són aturats.

7 de desembre - Atac japonès a la base naval nord-americana de Pearl Harbor (Hawaii). Els Estats Units entren a la guerra a favor dels aliats.

8 de desembre - Inici de les operacions d'extermini amb gas al camp de Chelmno (Polònia).

11 de desembre - Alemanya declara la guerra als Estats Units d'Amèrica.

1942

20 de gener - Conferència de Wansee (Alemanya), en què diversos ministeris i agències alemanyes es coordinen per implementar la «Solució final» a la qüestió jueva a Europa.

1 de març - Comencen a funcionar les cambres de gas d'Auschwitz.

7 de març - Primera deportació massiva de jueus al camp de Belzec, la més gran de tota l'operació Reinhard. Uns 435.000 jueus van ser gasejats entre el 17 de març i el 31 de desembre d'aquell any.

27 de març - Partida del primer comboi des del camp de Drancy fins a Auschwitz.

Abril - Entra en funcionament el camp d'extermini de Sobibor (Polònia).

4 de juny - Victòria nord-americana a Midway (Estats Units, Ocea Pacific). S'atura l'allau de victòries japoneses.

11 de juny - S'estableix el camp de Auschwitz III (Auschwitz-Monowitz), on s'instal·la l'empresa IG Farben.

28 de juny - Ofensiva alemanya d'estiu contra el Caucas i Stalingrad.

4 de juliol - Comença el gasejat massiu de jueus a Auschwitz II.

16 de juliol - Ràtzia del Velòdrom d'Hivern de París, que acaba amb 12.884 arrestos.

22 de juliol - Deportació massiva de 265.000 jueus del gueto de Varsòvia al camp de Treblinka II. L'endemà comencen les operacions de gasejat massiu.

4 de novembre - Finalitza la batalla d'El Alamein (Egipte). Alemanys i italians són expulsats d'Egipte pels britànics i es retiren a Tunísia.

8 de novembre - Desembarcament angloamericà al nord d'Àfrica.

11 de novembre - L'exèrcit alemany envaeix la zona no ocupada de França i impermeabilitza els Pirineus.

19 de novembre - Comença la contraofensiva soviètica d'hivern a Stalingrad. El sisè exèrcit alemany és encerclat.

1943

2 de febrer - El sisè exèrcit alemany es rendeix a Stalingrad.

19 d'abril - Revolta del gueto de Varsòvia. Els darrers 70.000 jueus de la ciutat són exterminats.

13 de maig - Les forces germanoitalianes es rendeixen a Tunísia.

16 de juliol - Finalitza la batalla de Kursk, última ofensiva alemanya d'envergadura al front de l'est.

3 de setembre - Invasió aliada d'Itàlia.

8 de setembre - Rendició oficial d'Itàlia als aliats. Els alemanys deporten els jueus italians.

1944

19 de març - Ocupació alemanya d'Hongria.

15 de maig - Comença la deportació massiva de jueus hongaresos.

6 de juny - Desembarcament aliat a Normandia (França).

22 de juny - Inici d'una gran ofensiva soviètica d'estiu que expulsa els alemanys de la Unió Soviètica i arriba a les portes de Varsòvia. Comencen les evacuacions forçoses dels camps, conegudes com les «Marxes de la mort».

23 d'agost - S'allibera el camp d'internament de Drancy.

25 d'agost - París és alliberada.

2 d'octubre - Insurrecció de Varsòvia contra els alemanys. Hi moren 250.000 polonesos i la ciutat és arrasada.

19 d'octubre - Intent d'invasió de la Val d'Aran per part d'un grup de guerrillers comunistes dins del marc de l'anomenada "Operación Reconquista". Volien avançar cap al sud i enderrocar el règim de Franco. L'operació fracassa i els maquis han de tornar a França.

1945

27 de gener - Alliberament del camp d'Auschwitz per forces soviètiques.

29 d'abril – Els americans alliberen el camp de Dachau.

30 d'abril - Adolf Hitler se suïcida al seu búnquer de Berlín. Tropes soviètiques alliberen el camp de Ravensbrück.

5 de maig - Alliberament del camp de Mauthausen per forces nord-americanes.

8 de maig - Rendició oficial d'Alemanya.

2 de setembre - Rendició oficial del Japó.

Oficialment és la fi de la Segona Guerra Mundial.

20 de novembre - S'estableix el Tribunal Militar Internacional format per jutges dels Estats Units, Anglaterra, França i Rússia. Comença el judici contra vint-i-dos jerarques nazis a la ciutat de Nuremberg (Alemanya).

1946

28 i 29 de gener - El fotògraf Francesc Boix declara als judicis de Nuremberg. Algunes de les fotografies robades per republicans deportats al camp de Mauthausen són presentades com a prova contra alguns dels oficials nazis, que són condemnats per crims contra la humanitat i sentenciats a mort.